

In de ogen van de anderen

De Moderne Devotie
in Duitsland en de Nederlanden,
beïnvloeding en toe-eigening

Expertmeeting
Radboud Universiteit Nijmegen
30 november 2012

De Moderne Devotie staat bekend als een geestelijke hervormingsbeweging in de late middeleeuwen die vooral in de Nederlanden en in de Duitse landen tot grote bloei kwam. De eenvoudige leefwijze in navolging van Christus, die de devoten nastreefden, werd (na een aanvankelijk afwachtende houding) door de bisschoppen in dat gebied als voorbeeldig ervaren en was voor hen reden genoeg om vanaf ca. 1420 aan de congregatie van Windesheim te vragen de devote leefwijze door te geven aan kloosters waar de tucht verslapt was. De devoten vervulden hun taak nauwgezet en talrijke kloosters hielden zich voortaan beter aan hun regel, vervuld van de nieuwe geest van de devoten. De devote spiritualiteit, hun leefwijze, en de hervorming van kloosters toebehorende aan andere orden is vaak het onderwerp van onderzoek geweest. Maar nog onvoldoende is onderzocht hoe enerzijds de disciplinaire hervorming door de devoten en anderzijds de verbreiding van hun spiritualiteit met elkaar te maken hebben.

De vraag die we met deze expertmeeting willen beantwoorden, gaat uit naar de wijze waarop zowel de hernieuwing van de spiritualiteit als de hervorming van het kloosterleven ingang hebben gevonden, in onderlinge samenhang, niet alleen in de vijftiende eeuw maar ook in de periode daarna. De focus ligt op personen en instituties die vanaf de vijftiende eeuw direct de invloed van de Moderne Devotie hebben ondergaan of op andere manier met devoten te maken hebben hebben gekregen. Het kan gaan om geestelijken die zich een eigen mening vormden over de devote leefwijze of om kloosterlingen die de disciplinaire hervorming ondergingen, maar ook om interne geschillen die door de observantie kunnen zijn ontstaan. Centraal in de bijdragen kunnen echter ook het wereldlijk en kerkelijk gezag staan, waarbij gedacht wordt aan de rol van vorsten en bisschoppen op wier terrein een hervorming doorgevoerd werd, of de bemoeienis van stedelijke overheden.

Programma

9.30-10.00 uur	Koffie en thee
10.00-10.15 uur	Welkomstwoord door dagvoorzitter Daniela Müller
10.15-10.45 uur	Charles Caspers – Pierre d'Ailly, bisschop van Kamerijk (1397-1411), en de Moderne Devotie
10.45-11.15 uur	Judith Keßler – Op speurtocht in de bibliotheek. De doorwerking van de Moderne Devotie in de collecties van de Stiftsbibliothek Xanten.
11.15-11.30 uur	Vragen
11.30-12.00 uur	Ulrike Hascher-Burger – <i>In omnibus essent conformes?</i> Windesheimer Reform und liturgische Erneuerung in niedersächsischen Frauenkonventen im 15. Jahrhundert
12.00-12.15 uur	Vragen
12.15-13.30 uur	Lunchpauze
13.30-14.00 uur	Inigo Bocken – De idiota van Nicolaus Cusanus als theoretische spiegel van de Moderne Devotie
14.00-14.30 uur	Paul van Geest – Het verstandshuwelijk tussen de Moderne Devotie en Gabriel Biel
14.30-14.45 uur	Vragen
14.45-15.15 uur	Koffiepauze
15.15-15.45 uur	Koen Goudriaan – De Moderne Devotie en de vroege drukpers
15.45-16.15 uur	Nikolaus Staubach – Ein epochales Mißverständnis? Martin Luther und die Devotio Moderna
16.15-16.30 uur	Vragen
16.30-16.45 uur	Afronding door dagvoorzitter Daniela Müller

Deelname

Deelname is gratis. We verzoeken om een aanmelding via e-mail naar Judith Keßler (j.kessler@let.ru.nl) tot uiterlijk 23 november 2012.

Locatie

Radboud Universiteit Nijmegen
"Gymnasium"
Heyendaalseweg 141
Zaal GN3

Voor aanmelding en contact

Judith Keßler
Radboud Universiteit Nijmegen
Afdeling Duitse Taal en Cultuur
j.kessler@let.ru.nl
+31 (0)24-3615895

Organisatie

Prof. dr. Daniela Müller (RU)
Dr. Charles Caspers (TBI RU)
Dr. Judith Keßler (RU)

Context

De expertmeeting is ingebed in het onderzoek van de interfacultaire themagroep *Culture, Religion, Memory* (CRM) dat gericht is op historische en actuele kwesties rond identiteit, religie en erfgoed in hun onderlinge, dynamische verhouding. Om een nieuwe onderzoekslijn vorm te geven, is het postdoc pilot project “Moderne devotie – spiritualiteit in context” van start gegaan dat uitgevoerd wordt door Judith Keßler. Het is in het bijzonder gericht op de receptie van de spiritualiteit van de Moderne Devotie in het Maas-Rijngebied, met een bijzondere focus op de receptie in ordes en kloosters die niet tot de kringen van de Moderne Devotie behoorden. Doel van dit project is naast het ontwikkelen van onderzoek het indienen van een onderzoeksaanvraag. De expertmeeting, die wordt georganiseerd in samenwerking met het Titus Brandsma instituut, is tevens bedoeld om ideeën uit te wisselen, om de onderzoekslijn te concretiseren en om de aanvraag vorm te geven.

